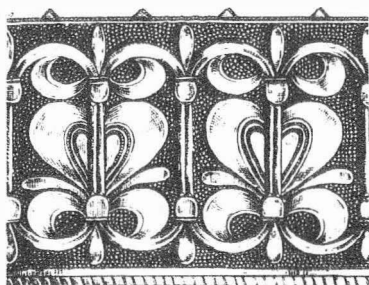

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

ale po níž např. nebylo v průkopech, vedených při rekonstrukčních vodovodních pracích podnikaných v okolí mlýna r. 1961, zjištěno --pokud mně bylo možno stopovat-- zcela žádných stop.

I tento blanenský případ ukazuje, jak by bylo nutno sepsat všechny moravské středověké tvrzky, jak to začal u nás slibně I.L.Červinka /1942/ a věnoval jim pozornost H. Freising /1933/ nebo v sousedním Rakousku vzorně Hans P.Schadén /1953/ a identifikovat je se současnými historickými zprávami a zejména Zemských desk, a naopak jak by bylo důležité archeologicky pátrat ještě po oněch tvrzkách, zejména v zalesněných oblastech pohraničních /Jeseníky, Valašsko, Českomoravská vysočina/, o nichž informují tyto historické prameny a jež nejsou dosud známy /nebo již byly rozrušeny a úplně zanikly/ v terénu. Vzájemná konfrontace obou, k čemuž přispěje jistě platně i toponymie, přispěje k jejich poznání a osvětlení historické úlohy.

Spuren eines mittelalterlichen Hausberges oberhalb der Felsenmühle im Mähr. Karste. Oberhalb der allseits gut bekannten Felsenmühle im Mährischen Karste befinden sich im Walde "Na hanáku" schwache Spuren einer ehemaligen Wallanlage. Es handelt sich wahrscheinlich nur um ein kleines Objekt, das mit der nicht weit entfernten Burg Blansko /heute nur mehr eine Ruine, 354.5m/ in Verbindung stand. Der Standort befindet sich oberhalb des Talkessels, wo sich auch das ehemalige Dorf "P e n i k e v" befand, deren Spuren noch nicht festgestellt werden konnten.

- - -

Středověký hrádek v Újezdě u Boskovic.

Josef Skutil

V Újezdě u Boskovic je trať Hrádek, kde nejsou zřetelné vzhledem k pojmenování zbytky žádných fortifikací, ale vedle toho i trať Hradisko, ležící asi 2 km jižně Boskovic v nadm. výšce 510 m v pilském polesí na hranici lesních pododdělení 734 B - C /podle starého číslování oddělení 53, 55/ přímo severně Újezda. Lokalita je v podstatě kóta 528.6, kam vede polní a lesní cesta z osady. Je to neobyčejně výhodně situovaná posice 220 m nad údolím Bělé a nad západní lhotsko - svitavskou rozlehlou kotlinou, střežíc takto lépe údolím Bělé příchod na vlastní Boskovsko než je tomu severněji ze Skalicka.

Terenní hřeben Dražanské pahorkatiny zde probíhá jihovýchodním - severoseverozápadním směrem, takže val je v jihozápadní partii daleko níže položen proti vnitřnímu hradisku. Severojižní osa hradiska je v nejvyšších místech valového násypu 53 m dl. a západovýchodní 51.5 m dl., takže půdorys je v podstatě téměř kruhový. Valový násyp v severovýchodní partii měří ještě dnes na koruně téměř 2 m, dále se zužuje až na 1 m šířky; příkop je průměrně 2 m hluboký vůči vnitřku hradiska 3 m, šířka jeho dna je průměrně 2 m se sklony 30°-45°. V jihozápadní partii val klesá a příkop je stále plytší až v severozápadní partii val úplně mizí nad svahem do údolí. Ve vnitřku valu samotného bude jistě kamenná konstruk-

ce, na povrchu valu na některých místech vyčnívají kameny brněnské vyvřeliny. V jižní partii směrem od vesnice je val prolomen a příkop překlenut příchodem přes 2.5 m širokým. V severovýchodní partii před valem je menší mírně skloněné plateau. Nejhlubší příkop je v jihovýchodní partii vůči valu 2.5 m a proti vnitřku 4 m. Konstrukčně jsou zmíněné terenní úpravy velice pěkně zachovány. Celé hradisko, jehož vnitřek netvoří, jak tomu obvykle bývá, plateau, ale je mírně vlněný, je zalesněno smrkovým /70%/ a jedlovým /30%/ porostem asi stáří 60-70 let, kde se ojediněle vyskytuje i modřín. Upozornění jistě zasluhuje, že ve východní partii vnitřku hradiska je půda silně obohacena živinami, jak ukazuje výlučný pokryv *Chelidonium majus* L. /vlastovičník/, který naopak v západní partii hradiska stejně jako v širokém okolí úplně chybí. Z Hradiska nepocházejí dosud zcela žádné nálezy, takže lokalitu není možno ani přibližně datovat. Není vyloučeno, že někdejší zdejší hradisko mělo na Svitavě podobný význam jako 7 km severněji položené hradisko u Svitávky /389.8/. Zcela stručně zaznamenává trať J. Knies VM II., Boskovický okres, 1904, 194, neuvádí však Vlastivěda Boskovicka VIII 1931, stejně tak jako neuvádí lokalitu I. L. Červinka 1942; při topografickém zaměření hradiska byl mně v srpnu 1961 nápomocen Ing. Chlebek z Vysoké školy zemědělské v Brně.

Mezi Újezdem a Hrádkem bývalo podle informací říd. uč. M. Vítka /působil zde 1884-1895/ do sedmdesátých let min. století pastvisko, na němž bylo asi 40 zřetelných nasypných "náhrobků" /mohyl?/, pod nimiž prý byly kostry neznámého stáří. Dnes už není ve zmíněné poloze nic patrného a nápadného.

Ku starší zprávě v ČZM III., 1904, 75 o nálezu kamenného klínu dodávám podle sdělení správy školy, že zde byly nalezeny i později jednotlivě neolitické kamenné nástroje.

Mittelalterlicher Hausberg in Újezd bei Boskovicen. In Újezd, 2 km südlich von Boskovicen befindet sich im Walde auf der Anhöhe 510 m eine noch heute sehr gut erhaltene, fast kreisförmige /53 m x 51.5 m/ Wallanlage mit einem 2 m tiefen Graben. Das Innere des Hausberges ist mässig wellenartig und im östlichen Teile dicht mit *Chelidonium majus* L. bedeckt, das jedoch in der breitesten Umgebung gänzlich fehlt.

Nález železné středověké šipky u Adamova /okr. Blansko/.

Josef Skutil

V Adamově na levém břehu Svitavy v babickém polesí při cestě vedoucí od Sedmi buků k Alexandrovce /527 m/ ve vzdálenosti asi 200 m od palpuku našli s. Čejka a Jiří Pokorný poměrně dobře zachovalou 8 cm dl. plochou železnou šipku se 2 křídly do rozpětí 5 cm se zbytky zachovalého dřeva v násadci 1.4 cm. šir. Nález je uschován u Historicko-vlastivědného kroužku Adamovských strojiren.

Fund einer mittelalterlichen Pfeilspitze aus Adamov /Bezirk Blansko/. In Adamov fand man auf dem Wege zur Alexanderwarte /527 m/ eine gut erhaltene, ge-

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.

Redaktoři : PhDr. Jiří Říhový a PhDr. Anna Medunová.

Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.

Kresby: B. Ludíková.

Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.

Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.